

erg schaars waren en duur bovendien'¹ –

hoe schaars en *hoe* duur, is uit het vorige hoofdstuk gebleken.

Niet allen die in of vanuit dit 'radiokamp' (zo willen wij de twee complexen noemen), een kamp van bevoorrechten, aan het werk werden gezet, bleven er tot het einde der bezetting. De directeur van 'Radio Holland', ir. W. Stenfert, bijvoorbeeld en een aantal van zijn medewerkers, onder wier leiding de zender die de Japanners voor hun buitenlandse uitzendingen gebruikten, verbeterd was en een nieuwe studio was gebouwd, werden, toen hun werk teneinde was, geïnterneerd.²

Wij schreven over een 'kamp van bevoorrechten'. Bevoorrecht waren de er werkzamen inderdaad: zij waren er, voorzover gehuwd, samen met hun gezin, zij werden niet al te slecht behandeld, zij kenden alle berichten van de Geallieerde zenders en zij hoorden in hun contacten met Japanners en Indonesiërs heel veel meer dan de in de 'gewone' interneringskampen opgesloten Nederlandse en Indisch-Nederlandse burgers en dan de krijgsgevangenen. Verscheidenen hunner (Mol deed dat ook) beweerden na de oorlog dat zij de hun opgedragen activiteiten alleen maar ter hand hadden genomen om spionage te bedrijven. Wel, zij vernamen zonder twijfel gegevens of deden indrukken op, waarvan de kennis voor de Nederlandse, Amerikaanse en Britse autoriteiten van betekenis zou zijn geweest, maar gelegenheid om die gegevens en indrukken aan die autoriteiten door te geven hadden zij niet, behalve wanneer het de medewerkers van de propagandadienst zou lukken, iets van die gegevens en indrukken in hun radioteksten binnen te smokkelen.

Een van de redacteuren van de luisterdienst was dr. L. F. Jansen, de secretaris van de Raad van Nederlands-Indië. Hij had, zoals wij al in hoofdstuk 5 meedeelden, kort na de capitulatie in Bandoeng zijn medewerking aan de Japanners aangeboden – hij had een redelijke kennis van het Japans en werd, met anderen (onder wie het vroegere lid van de Raad van Nederlands-Indië J. H. B. Kuneman³) als tolk tewerkgesteld. In april evenwel, toen alle vooraanstaanden uit de Europese samenleving werden opgepakt, werd hij te Batavia in de gevangenis Struiswijk geïnterneerd. Daar werd van hem (op grond van zijn kennis van het Japans werd hij

¹ M. Loebis: 'Van dingen die ik mij nog herinner', *Tirade*, nov. 1975, p. 537-38. ² Hetzelfde geschiedde met J. C. Mol, directeur van het filmbedrijf Multifilm, die twee-en-een-half jaar lang als technisch leider fungeerde van het Japanse bedrijf dat films vervaardigde. ³ Deze is later geïnterneerd en in de internering overleden.